

Biologická olympiáda – kategória E
57. ročník
Poznaj a chráň prírodu svojej vlasti (64.ročník)
Celoštátne kolo - školský rok 2022/2023
Písomný test - odbornosť botanika

1. Prečiarkni vždy nesprávnu možnosť z dvojice tvrdení v nasledujúcom súhrne zaujímavostí zo života lykovca jedovatého.

Stredne veľký ker, listy sú **PROTISTOJNÉ – STRIEDAVÉ**. Kôra je **DRSNÁ - HLADKÁ**, svetlosivá, neskôr tmavosivá, plytko pozdĺžne rozpukaná. Listy majú podlhovastý, alebo predĺžene obráteno vajcovitý tvar. Lykovec kvitne vo **FEBRUÁRI/APRÍLI - MÁJI/JÚNI**, pred vypučaním listov. Kvety sú **OBOJPOHLAVNÉ - JEDNOPOHLAVNÉ**, štvorpočetné. Koruna chýba, čiaška a kalich sú fialovorůžové až červené, vzácné biele. Sú zoskupené do málokvetých zväzokov (najčastejšie po troch). Plody sú guľaté až vajcovité **BOBULE – KÔSTKOVICE** nápadne šarlátovočervené, so šťavnatou dužinou. Tento druh lykovca sa na Slovensku vyskytuje **HOJNE -**

ROZTRÚSENE od nížin po subalpínsky stupeň. Je **POLOTIEŇOMILNOU - SVETLOMILNOU** drevinou, ktorá sa vyskytuje najmä vo svetlejších listnatých lesoch. V ľudovom liečiteľstve sa používal ako liečivá rastlina. V súčasnosti **NEPATRÍ – PATRÍ** medzi chránené rastliny.

2. Stručne vysvetli nasledovné odborné výrazy:

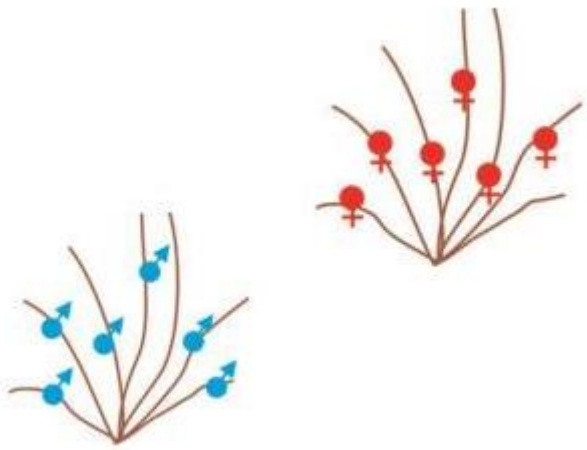
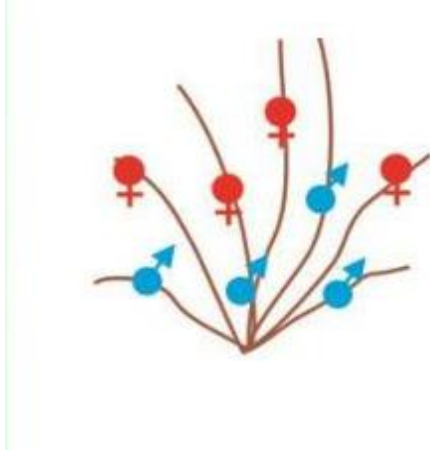
- a) Myrmekochória
- b) Trichóm
- c) Brachyblast
- d) Polygamické kvety
- e) Nitrofilný druh

3. Napiš názov čeľade po slovensky:

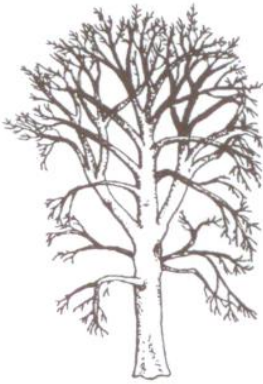

- a) *Cornaceae*
- b) *Ulmaceae*
- c) *Caprifoliaceae*
- d) *Betulaceae*
- e) *Tiliaceae*
- f) *Boraginaceae*
- g) *Aceraceae*

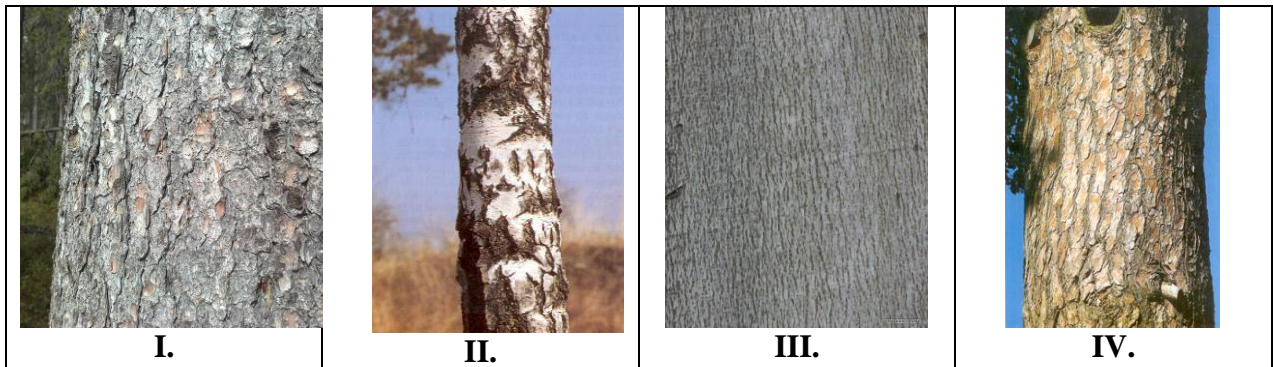
4. Podľa schémy zobrazenia samčích a samičích kvetov na rastline napiš o aké rastliny ide, k uvedeným skupinám priradi nasledujúce dreviny:

chmeľ obyčajný, jedľa biela, jelša lepkavá, lieska obyčajná, dub zimný, imelo biele, vřba rakytová, buk lesný, tis obyčajný,

	
<p>a)..... rastliny</p>	<p>b)..... rastliny</p>
<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>

5. Vytvor správne dvojice pre stromy podľa habitusu (celkového výzoru) a zobrazeného obrázku kôry. Napíš slovenský a vedecký názov stromu.

			
.....
A) -	B) -	C) -	D) -

6. V lesných ekosystémoch je veľa liečivých rastlín,

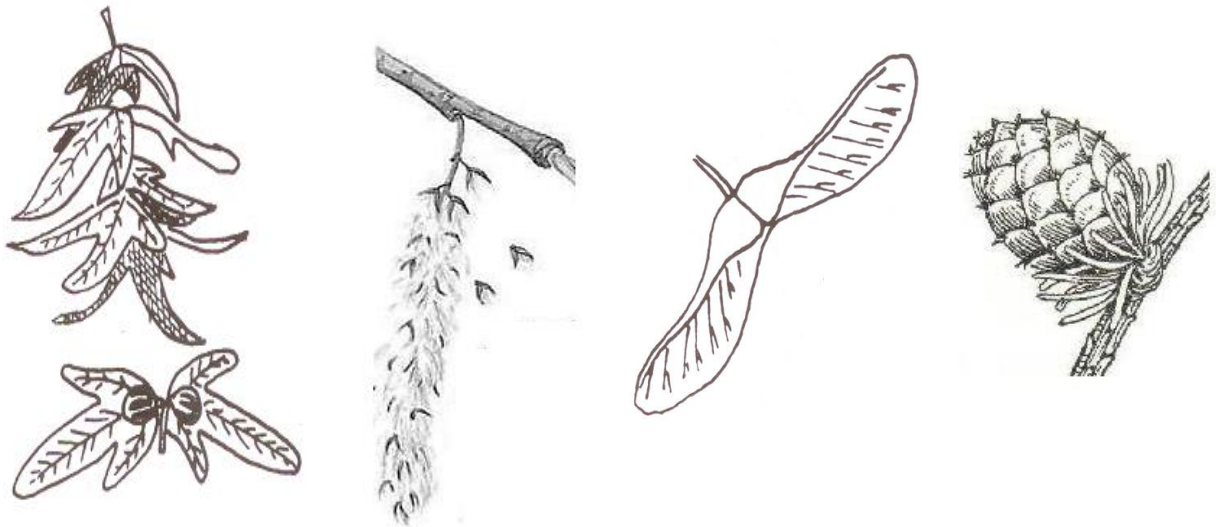
a) z nasledujúcich druhov podčiarkni liečivé rastliny: breza previsnutá, hrachor jarný, zob vtáčí, zubačka cibuľkonosná, pľúcnik lekársky, jarabina vtáčia, lipkavec marinkový, vres obyčajný

b) v minulosti sa ako univerzálny liečebný prostriedok používal čaj z **lístia jednej obľúbenej lesnej plodiny**, ktorá sa dnes pestuje v mnohých kultivaroch v záhradkách. Napíš jej slovenský aj vedecký názov.....

c) **kvety tejto drevisiny** (napíš jej slovenský aj vedecký názov) sa zbierajú na liečivý čaj. Používajú sa proti chorobám z prechladnutia, reumatizmu, krčom. Prípravok je močopudný, zlepšuje chuť do jedla a trávenie. Je súčasťou mnohých čajovín. Používa sa i do ústnych vôd, na kloktanie, na čistenie pleti, do kúpeľov a na ďalšie liečebné i kozmetické účely.

.....

7. Ktoré dreviny majú nasledovné plody? (uveď vedecký názov)

a)..... b)..... c)..... d).....

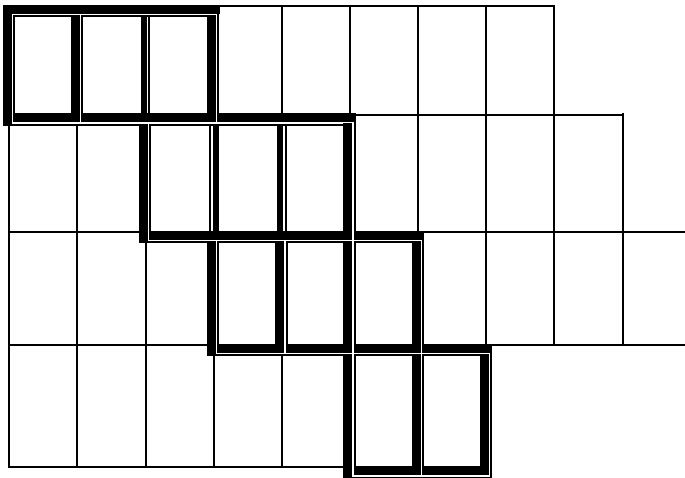
8. Vytvor dvojice priradením správneho tvrdenia

I. črievičník papučkový	A. je nitrofilným druhom
II. lípkavec marinkový	B. kvety v súkvetí rozkvitajú postupne, bývajú na jednej rastline súčasne ružové, fialové i modré kvety
III. zimozelen menšia	C. semená potrebujú k vyklíčeniu určitý druh huby
IV. buk lesný	D. prichytáva sa k podkladu špeciálnymi koreňmi (haustóriami)
V. pľúcnik lekársky	E. jej výskyt signalizuje vodu nehlboko pod povrchom
VI. ostružina malinová	F. plodom je trojhranná nažka v ostnatej čiaške
VII. imelo biele	G. má vždyzelené listy
VIII. praslička lesná	H. obsahuje jedovatý kumarín

.....

9. Lesy plnia nezastupiteľné funkcie pre existenciu živých organizmov, vrátane človeka. Vypíš aspoň 5 funkcií, ktoré lesy plnia pre prírodu a spoločnosť.

10. je odborný názov pre vedu, ktorá sa zaoberá štúdiom rastlinných spoločenstiev (synonymum pojmu FYTOCENOLÓGIA). Doplň údaje do tajničky a požadovaný výsledný odborný názov.

- a) veda, zaoberajúca sa zložením, stavbou, vlastnosťami a vývojom Zeme
- b) slovenský názov radu Fabales
- c) vedecký názov radu Pakostotvaré
- d) pukavý plod, ktorý vznikol spojením viacerých plodolistov, napr. plod kysličky obyčajnej

11. Uvedených je päť výškových stupňov lesa. Zorad' ich správne podľa vzrastajúcej nadmorskej výšky a správne k nim prirad' jedného z uvedených reprezentatívnych predstaviteľ'ov stromov.

podhorské lesy, horské lesy, horná hranica lesa, lužné lesy, lesy nížin a pahorkatín

(najvyššia nadmorská výška)	reprezentatívny predstaviteľ (strom)
e).....	_____
d).....	_____
c).....	_____
b).....	_____
a).....	_____
(najnižšia nadmorská výška)	

Abies alba, Carpinus betulus, Ulmus minor, Pinus cembra, Picea abies